

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Milana Kamlacha a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobkyně **J. U.**, zastoupené advokátkou JUDr. Svatavou Míčkovou se sídlem Palackého 11, Brno, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení** se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 6. 12. 2004, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 41 Cad 19/2005, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 8. 6. 2005 č. j. 41 Cad 19/2005 - 29,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalované **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně podala včas kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 8. 6. 2005 č. j. 41 Cad 19/2005 - 29, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 12. 2004 a rozhodnuto o náhradě nákladů řízení.

Z odůvodnění napadeného rozsudku vyplývá, že shora uvedeným rozhodnutím žalovaná zamítla žádost žalobkyně o obnovení vdovského důchodu pro nesplnění podmínek ust. § 50 odst. 2 a 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“).

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobkyně uvedla, že dne 29. 10. 2003 uzavřela manželství s K. B. Již před uzavřením manželství s K. B. žila řadu let ve společné domácnosti. Ve společné domácnosti s nimi žily dcery žalobkyně z prvního manželství – J., studentka Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, a K., studentka Soukromé vyšší odborné školy grafické a Střední umělecké školy grafické v Jihlavě. Manžel žalobkyně K. B. zemřel dne 30. 10. 2003.

Z odůvodnění napadeného rozhodnutí žalované vyplynulo, že podle ust. § 50 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. má vdova nárok po uplynutí jednoho roku od smrti manžela na vdovský důchod, jestliže pečuje o nezaopatřené dítě, přičemž dítětem se podle odst. 2 písm. a) a b) tohoto ustanovení rozumí dítě, které má po zemřelém nárok na sirotčí důchod, a dítě, které bylo v rodině zemřelého vychovááno, jde-li o vlastní (osvojené) dítě vdovy nebo bylo-li dítě aspoň jedním z nich převzato do dne smrti manžela do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

Žalobkyně v žalobě vyslovila nesouhlas tím, že nespĺňovala podmínku uvedenou v ust. § 50 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., jak tvrdila žalovaná v napadeném rozhodnutí. Žalobkyně pečuje o své dvě vlastní nezaopatřené děti, které jí byly svěřeny po rozvodu manželství s jejím prvním manželem do její péče. Ve smyslu ust. § 50 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb. se jedná o její vlastní děti, které byly v rodině zemřelého manžela, s nímž žila ve společné domácnosti minimálně 5 let před uzavřením manželství, vychovávány. Manželovy příjmy byly započítávány do příjmů rodiny jak před uzavřením manželství, tak po jeho uzavření.

Žalobkyně navrhla zrušení napadeného rozhodnutí žalované a vrácení věci k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření k žalobě navrhla její zamítnutí, protože nebyla splněna podmínka ust. § 50 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., a to proto, že žalobkyně uzavřela manželství s K. B. dne 29. 10. 2003 a její manžel dne 30. 10. 2003 zemřel.

Krajský soud zjistil, že manželství žalobkyně s K. B. bylo uzavřeno dne 29. 10. 2003, a že K. B. zemřel dne 30. 10. 2003.

Zjistil dále, že manželství žalobkyně s K. U. bylo rozvedeno dne 21. 9. 1994 a rozsudek o rozvodu manželství nabyl právní moci dne 7. 10. 1994. Tímto rozsudkem byly obě nezletilé děti svěřeny do výchovy žalobkyně. Rovněž bylo zjištěno, že obě dcery – J. a K. – studují tak, jak žalobkyně uváděla v žalobě.

Krajský soud dále vzal za prokázané, že od roku 1996 nebo 1997 žalobkyně žila s K. B. ve společné domácnosti v domě pod adresou žalobkyně a společně s nimi žily v jedné domácnosti dcery žalobkyně z předchozího manželství. V podstatě žili jako rodina, i když nebyli oddáni, sdružovali finanční prostředky, společně se starali o dcery žalobkyně. Žalobkyně a K. B. se k sobě chovali jako manželé a v podstatě tak i vystupovali. Společně si např. koupili auto, pracovali na zahradě u domu, společně vybudovali bazén, jezdili společně na výlety a dovolené.

Krajský soud uvedl, že podle ust. § 50 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. vdovský důchod náleží po dobu jednoho roku od smrti manžela. Podle odst. 2 písm. a) tohoto ustanovení, po uplynutí doby uvedené v odst. 1 má vdova nárok na vdovský důchod, jestliže pečuje o nezaopatřené dítě.

Podle ust. § 50 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., dítětem podle odst. 2 písm. a) a b) se rozumí dítě, které má po zemřelém nárok na sirotčí důchod, a dítě které bylo v rodině zemřelého vychovááno, jde-li o vlastní (osvojené) dítě vdovy nebo bylo-li dítě aspoň jedním z nich převzato do dne smrti manžela do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

Podle ust. § 33 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině (dále jen „zákon o rodině“), na výchově dítěte se podílí i manžel, který není rodičem dítěte, za předpokladu, že s ním žije ve společné domácnosti.

Krajský soud učinil právní závěr, že v projednávané věci nebyla splněna podmínka ust. § 50 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb. Bylo sice prokázáno, že žalobkyně a K. B. žili jako druh a družka po dobu asi 7 let, společně hospodařili a společně pečovali o děti žalobkyně, nicméně shora uvedené ustanovení je nutno vykládat v souladu s ust. § 33 zákona o rodině. Soud má za to, že rodina by vznikla až uzavřením manželství mezi žalobkyní a K. B., neboť poměr druha a družky v zákoně o rodině upraven není, i když žalobkyně s K. B. žila v tomto poměru. Vzhledem k tomu, že manželství žalobkyně s K. B. bylo uzavřeno dne 29. 10. 2003 a následující den K. B. zemřel, má soud za to, že nebyla splněna ta skutečnost, že děti žalobkyně z předchozího manželství byly v rodině zemřelého vychovávány, protože manželství trvalo pouze jeden den a v době od uzavření manželství se dcery žalobkyně s K. B. již ani nesetkaly.

Kasační stížnost žalobkyně podala z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Žalobkyně se především domnívá, že ust. § 50 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb. není v rozporu s ust. § 33 zákona o rodině.

Žalobkyně označila pohled krajského soudu za dogmatický a administrativní. Ust. § 33 zákona o rodině nic neříká o tom, jak dlouho musí manželství trvat a neříká nic o době trvání společné domácnosti manžela a dětí jeho ženy. V den úmrtí manžela (K. B.) nepochybně existovala společná domácnost a také výchova dětí. Nelze říci, že když manžel žalobkyně byl v nemocnici a dcery žalobkyně se nezúčastnily svatby, chybí důkaz výchovy dětí a společné domácnosti. Výchova dětí žalobkyně a společná domácnost žalobkyně a zemřelého manžela navázala kontinuálně na výchovu dětí a společnou domácnost žalobkyně a jejího pozdějšího manžela. Tento svazek podle skutkových zjištění soudu trval asi 7 let. Nelze zpochybnit názor soudu, že zákon nezná pojem druh a družka, nicméně sám život s tímto svazkem počítá a také soudy „tyto pojmy vyslovují“.

Žalobkyně považuje v tomto případě takový výkon práva za výkon práva v rozporu s dobrými mravy a navrhuje zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost takto:

Podle ust. § 50 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. vdovský důchod náleží po dobu jednoho roku po smrti manžela. Podle odstavce 2 písm. a) tohoto ustanovení, po uplynutí doby uvedené v odstavci 1 má vdova nárok na vdovský důchod, jestliže pečuje o nezaopatřené dítě.

Podle odstavce 3 tohoto ustanovení, dítětem podle odstavce 2 písm. a) se rozumí dítě, které bylo v rodině zemřelého vychováváno, jde-li o vlastní dítě vdovy.

V projednávané věci žalobkyně má dvě nezaopatřené (studující) děti. Dcera J. U. v r. 2002 nabyla zletilosti. Dcera K. U. yxnabyla zletilosti v r. 2003.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu skutečnost, že nezaopatřené dcery žalobkyně žily jak v době před dosažením zletilosti, tak i poté, ve společné domácnosti s K. B. za situace, kdy svazek K. B. se žalobkyní byl zcela volný, bez zákonné povinnosti druhá matka podílet se na výchově nezaopatřených dětí (srov. § 33 zákona o rodině), není právním důvodem pro přiznání vdovského důchodu žalobkyni. Ostatně uvedený volný svazek muže a ženy v době, kdy ve společné domácnosti žily nezaopatřené děti, je též zcela bez právního významu, pokud jeden z partnerů zemře. V dané věci tato situace trvala až do uzavření manželství žalobkyně s K. B., což se stalo jeden den před jeho smrtí. Uzavřením manželství v uvedené době nemohlo dojít ke zhojení faktu, že nezaopatřené děti žalobkyně žily s ní a jejím partnerem pouze před uzavřením jejich manželství.

Ust. § 50 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb. tedy nelze v projednávané věci použít.

Nejvyšší správní soud tedy kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle ust. § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. Žalobkyně nebyla ve věci úspěšná a žalované nelze náhradu nákladů přiznat.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. října 2006

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

